C/2024/2807

23.4.2024 г.

ПРЕПОРЪКА (ЕС) НА СЪВЕТА

от 12 април 2024 година

относно икономическата политика на еврозоната

(C/2024/2807)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 136 във връзка с член 121, параграф 2 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики [1], и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси [2], и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

(1) Икономиката на еврозоната показа устойчивост на фона на големите икономически сътресения през последните години, което отразява също силния, координиран и навременен политически отговор, но напоследък загуби инерция. След значителното възстановяване през 2021 г. и 2022 г. се очаква растежът в еврозоната да се забави до 0,6 % през 2023 г. Макар и намаляващи, високите потребителски цени на повечето стоки и услуги имат тежки последствия за икономиката въпреки понижаването на цените на енергията, а външното търсене не осигурява силна подкрепа. Междувременно последиците от затягането на паричната политика започват да се проявяват в икономиката. Положителното е, че ситуацията на пазара на труда остава стабилна, като се наблюдава рекордно ниско равнище на безработица с различия между държавите членки и техните региони и рекордно високо равнище на участие и заетост, независимо от появяващите се признаци на промяна в тенденцията. През 2024 г. се очаква постепенно възстановяване на растежа с 1,2 % вследствие на продължаващото увеличаване на заетостта и повишаването на реалните заплати, като инфлацията ще продължи да намалява. Перспективите продължават да бъдат съпътствани от висока степен на несигурност и рискове, свързани най-вече с развитието на продължаващата агресивна война на Русия срещу Украйна и ситуацията в Близкия изток след брутални и безогледни терористични нападения на Хамас срещу Израел, които могат да предизвикат отново прекъсвания на енергийните доставки със значително отражение върху цените на енергията, както и от рискове, произтичащи от структурното забавяне на растежа в Китай. Освен това забавеното въздействие на политиките за противодействие на инфлацията и възможните им последици за икономическата дейност увеличават рисковете, съпровождащи перспективите. Структурните промени, свързани по-специално със засилващото се въздействие на изменението на климата, пример за което са екстремните метеорологични условия и безпрецедентните горски пожари и наводнения, също оказват влияние върху перспективите.

(2) След най-високите нива, отбелязани през октомври 2022 г., общата инфлация в еврозоната се понижи главно поради намаляващите цени на енергията, но също така и поради постепенното широкообхватно намаляване на цените на други компоненти. Въпреки това инфлацията при храните и услугите остава висока, което засяга преди всичко най-уязвимите, а инфлационният натиск продължава да е значителен в редица държави членки. Очаква се инфлацията да се понижи до 3,2 % през 2024 г. и съответно да остане над целта на Европейската централна банка (ЕЦБ) от 2 %, като продължи да намалява до 2,2 % през 2025 г. Процесът на дезинфлация се подпомага от най-бързото и най-голямо увеличение на лихвените проценти, извършено от ЕЦБ от създаването на Икономическия и паричен съюз (ИПС). Доходността на държавните ценни книжа на държавите от еврозоната се увеличи, но спредовете останаха относително стабилни. ЕЦБ неколкократно заявява ангажимента си да поддържа колкото е необходимо високите лихвени проценти с цел намаляване на инфлацията до желаното равнище и уточни, че паричната политика в бъдеще ще продължи да следва подход, зависим от предоставяните данни.

[1] ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj.
[2] ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.

(3) Енергийният ценови шок подкопа разходната конкурентоспособност в еврозоната, по-специално в по-енергоемките държави членки и отрасли. Досега отрицателното въздействие на по-високите разходи беше смекчавано от промените в обменния курс и от временните мерки, предприети от правителствата в подкрепа на предприятията и уязвимите домакинства. Високите разходи за енергия обаче, заедно с разликите в енергоемкостта на икономиките на държавите членки и с разликите в източниците на енергия на държавите членки, допринесоха за големите инфлационни диференциали в еврозоната. Въпреки спада на цените на енергията през 2023 г. досега тези инфлационни диференциали са намалели само частично. Заедно с разпокъсаното нарастване на заплатите през последните две години, ценовите разлики, ако продължат, могат да доведат до разлики в конкурентоспособността в държавите членки от еврозоната и да предизвикат макроикономически дисбаланси, които са в състояние да нарушат функционирането на еврозоната. Поради това е важно да се обърне внимание на всички макроикономически дисбаланси. В средносрочен план способността на еврозоната и на държавите членки да увеличат производителността зависи отчасти от капацитета за поддържане на иновациите и инвестициите. В това отношение перспективите за енергийните цени и разходи, които могат да бъдат трайно по-високи от тези на търговските партньори, постоянната разлика в растежа на производителността в сравнение с партньорите и нарастващите рискове от геоикономическа разпокъсаност ще поставят икономиките на еврозоната в неизгодно положение.

(4) Настоящата макроикономическа среда, която се характеризира с продължаваща несигурност, висока инфлация и нарушена конкурентоспособност на еврозоната, изисква амбициозна програма за политика. В краткосрочен план осигуряването на връщане на инфлацията към целта на ЕЦБ от 2 % остава приоритет. В допълнение към това трайните разлики в процента на инфлацията между държавите членки може да доведат до различия в конкурентоспособността. Фискалната политика следва да се стреми да не увеличава инфлационния натиск. Реалните доходи намаляха през 2022 г., което наложи промяна на заплатите, за да се смекчи загубата на покупателна способност, особено за хората с ниски доходи. Същевременно публичните органи следва да следят внимателно вторичните ефекти върху инфлацията и конкурентоспособността и да ги отчитат при формирането на заплатите. Освен това ограничаването на рисковете за макрофинансовата стабилност и на макроикономическото въздействие на по-строгите финансови условия продължава да бъде изключително важно. В бъдеще еврозоната трябва да продължи да насърчава приобщаващия и устойчив растеж и да запази конкурентоспособността си в световен мащаб, като същевременно избягва появата на различия в нейните рамки. В това отношение реформите и инвестициите, включително реформите и инвестициите за насърчаване на екологичния и цифровия преход и устойчивостта на еврозоната, са от съществено значение. Навременното и ефективно участие на социалните партньори и силният социален диалог са ключови елементи, подпомагащи разработването на политики и широка ангажираност, която насърчава изпълнението.

(5) След значителна свързана с кризата експанзия в периода 2020 — 2022 г., която допринесе за противодействие на външните сътресения и за осигуряване на защита на уязвимите домакинства и жизнеспособните предприятия, се очаква през 2023 г. и 2024 г. фискалната позиция в еврозоната да бъде рестриктивна, което е в съответствие с необходимостта да се намалят равнищата на публичния дефицит и дълг и нуждата да се избегне подхранването на инфлационния натиск, като същевременно се запази гъвкавостта с оглед на високата несигурност. Между 2020 г. и 2022 г. експанзионистичната фискална позиция на еврозоната, възлизаща на приблизително 4 % от брутния вътрешен продукт (БВП), подпомогна икономиката в контекста на кризата, свързана с COVID-19, и на рязкото увеличение на цените на енергията след широкомащабното военно нашествие на Русия в Украйна. През 2023 г. и 2024 г. се очаква съвкупната фискална позиция да стане рестриктивна, с 0,5 % от БВП и през двете години, което се дължи основно на почти пълното премахване на свързаните с кризата енергийни мерки. Рестриктивната фискална позиция, очаквана през 2023 г. и 2024 г., ще допринесе за възстановяване на фискалните резерви във времето и съответно за увеличаване на устойчивостта на публичния дълг в някои държави членки. В този контекст е изключително важно да се гарантира спазването на ограниченията за нарастването на нетните разходи, препоръчани от Съвета на Европейския съюз (наричан по-долу „Съветът“). Освен че е необходимо да се поддържа предпазлива фискална стратегия, трябва също публичните инвестиции да се поддържат и увеличават, колкото е възможно и където е нужно, и да се насърчават допълнително частните инвестиции с цел подпомагане на конкурентоспособността, приобщаващия и устойчив дългосрочен растеж и справедливия екологичен и цифров преход. През 2023 г. и 2024 г. се очаква публичните инвестиции да се разширят допълнително в повечето държави членки с продължаваща подкрепа от Механизма за възстановяване и устойчивост(МВУ), създаден с Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета ([3]), и други фондове на Съюза. Публичните финанси са изложени и на натиск, произтичащ от високите разходи в области, свързани със застаряването на населението, с отбраната, както и от по-неблагоприятния диференциал между лихвените проценти и растежа. Като част от специфичните за всяка държава препоръки, на редица държави членки от еврозоната беше препоръчано да предприемат мерки за увеличаване на устойчивостта на своите пенсионни и здравни системи и да приемат данъчни реформи. Извършването на прегледи на правителствените разходи като редовна част от годишния и многогодишния бюджетен процес ще спомогне за повишаване на ефективността и качеството на публичните разходи. Обхватът, мандатът и методиката на прегледите на

([3]) Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17)., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

правителствените разходи трябва да са ясни, а резултатите от тях следва да бъдат недвусмислено оповестявани на обществеността. Мерките за справяне с агресивното данъчно планиране, избягването на данъци и отклонението от данъчно облагане също могат да направят данъчните системи по-ефикасни и по-справедливи, като същевременно подкрепят възстановяването и увеличават приходите.

(6) Очаква се съвкупното съотношение на дълга към БВП на еврозоната да намалее с общо 2,8 процентни пункта в периода 2023 — 2024 г. и да достигне 89,7 % от БВП до края на 2024 г. Спадът се дължи главно на растежа на номиналния БВП, който изпреварва средния лихвен процент, плащан по непогасения дълг. Дългът обаче остава висок в няколко държави членки и по-високите лихвени проценти постепенно ще доведат до по-високи разходи за обслужване на дълга, което ще окаже отрицателно въздействие върху динамиката на дълга при равни други условия. През декември Съветът постигна съгласие по пакета за преглед на икономическото управление, състоящ се от Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно ефективната координация на икономическите политики и многостранния бюджетен надзор и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета, Регламент на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 1467/97 за определяне и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит и Директива на Съвета за изменение на Директива 2011/85/ЕС относно изискванията за бюджетните рамки на държавите членки. Реформата на рамката за икономическо управление цели насърчаване на реалистичните, устойчиви и постепенни фискални корекции, ръководени от специфичните за държавите средносрочни планове, и засилване на устойчивия растеж чрез стимулиране на съответните реформи и инвестиции. Реформираната правна рамка ще предостави повече яснота и предвидимост за фискалната политика в бъдеще, като същевременно насърчи устойчивостта на обслужването на дълга и икономическия растеж.

(7) Нетните разходи за мерките за спешна подкрепа, предприети за смекчаване на икономическото и социалното въздействие от нарастването на цените на енергията, останаха високи през 2023 г., въпреки че намаляха незначително в контекста на спада на цените на енергията спрямо най-високите си стойности през 2022 г. Според оценките на Комисията нетните бюджетни разходи за такива мерки за спешна подкрепа възлизат на 1,0 % от БВП на еврозоната през 2023 г., което представлява спад в сравнение с равнището от 1,3 % през 2022 г. Въпреки че насочването на мерките се е подобрило, почти половината от свързаните бюджетни разходи през 2023 г. са били за ценови мерки, които не са насочени към уязвими домакинства и дружества. Очаква се по-голямата част от мерките да бъдат прекратени постепенно през 2024 г., успоредно с очакваното стабилизиране на цените на енергията. Ако тези прогнози се осъществят, остатъчните бюджетни разходи през 2024 г. за еврозоната като цяло ще възлязат на приблизително 0,2 % от БВП. Въпреки това, ако цените на енергията се повишат отново до нива, които ще наложат предприемането на нови или продължаващи мерки за подкрепа, тези мерки за подкрепа следва да бъдат насочени към осигуряването на защита на уязвимите домакинства и дружества, да са фискално достъпни и да запазват стимулите за икономии на енергия. В по-общ план и като се излезе извън обхвата на свързаните с кризата енергийни мерки, по-широкото използване на екологично данъчно облагане в съответствие с принципа „замърсителят плаща“, заедно с постепенното премахване на субсидиите за изкопаеми горива и други вредни за околната среда субсидии, могат да допринесат за увеличаване на фискалното пространство за държавите членки от еврозоната.

(8) Поддържането на достатъчно високо равнище на висококачествени публични инвестиции може да способства за мобилизиране на частните инвестиции и стимулиране на потенциалния растеж и конкурентоспособността и да подпомогне екологичния и цифровия преход. В това отношение пълното прилагане на реформите и инвестициите в рамките на МВУ и фондовете на политиката на сближаване е приоритет. Изпълнението на националните планове за възстановяване и устойчивост е в ход, но напредъкът е различен в отделните държави членки, като в някои случаи прилагането трябва да се ускори, за да се преодолеят натрупаните забавяния. Към средата на ноември Комисията е получила 34 искания за плащане от 19 държави членки от еврозоната и е изплатила безвъзмездни средства и заеми в размер на общо 162,1 милиарда евро. Тази сума се състои от 51,6 милиарда евро, изплатени като предварително финансиране, и 110,5 милиарда евро, изплатени след постигане на ключови етапи и цели. Темпът на изплащане през 2023 г. е малко по-нисък от очаквания, отчасти защото усилията на държавите членки са съсредоточени върху преразглеждането на националните им планове за възстановяване и устойчивост поради промени в разпределението на безвъзмездните средства, нови искания за заеми и включването на глави за REPowerEU. От началото на свързаната с COVID-19 криза по линия на политиката на сближаване в рамките на Европейския фонд за регионално развитие, Кохезионния фонд, Европейския социален фонд и инициативата за младежка заетост на държавите членки от еврозоната са изплатени близо 120 милиарда евро. В контекста на междинния преглед на политиката на сближаване държавите членки ще имат възможност да преразгледат програмите по линия на политиката на сближаване и да разпределят средства за справяне с неотложни нужди и възникващи предизвикателства. Цикълът на европейския семестър за 2024 г. ще предостави насоки за междинния преглед и ще спомогне за насочване на финансирането в светлината на социално-икономическия контекст и предизвикателствата в държавите членки и техните региони, като същевременно продължи да насърчава взаимното допълване с МВУ и с други фондове на Съюза.

(9) Насърчаването на частните инвестиции, иновациите и развитието на умения е от ключово значение за повишаването на производителността и укрепването на конкурентоспособността на еврозоната, по-специално в подкрепа на екологичния и цифровия преход. Премахването на пречките пред инвестициите, включително чрез реформи, с които се рационализират и цифровизират планирането, издаването на разрешения и други административни процедури, ще подпомогне стимулирането на частните инвестиции. Промишлената политика и политиките, ориентирани към предлагането, също могат да дадат своя принос чрез подкрепа на инвестициите, запазване на конкурентоспособността и избягване на рискове, свързани с прекомерната зависимост от ограничен брой трети държави за ключови технологии, суровини и промишлени ресурси. Като част от своя промишлен план на Зеления пакт за ерата на нулеви нетни емисии, Комисията представи няколко инициативи за укрепване на стратегически сектори, включително предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на рамка от мерки за укрепване на европейската екосистема за производство на продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии (Законодателен акт за промишленост с нулеви нетни емисии), предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на рамка за гарантиране на сигурни и устойчиви доставки на суровини от критично значение и за изменение на регламенти (ЕС) № 168/2013, (ЕС) 2018/858, 2018/1724 и (ЕС) 2019/1020 и предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на платформа за стратегически технологии за Европа (STEP) и за изменение на Директива 2003/87/ЕО, Регламенти (ЕС) 2021/1058, (ЕС) 2021/1056, (ЕС) 2021/1057, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 223/2014, (ЕС) 2021/1060, (ЕС) 2021/523, (ЕС) 2021/695, (ЕС) 2021/697 и (ЕС) 2021/241 (предложението STEP). По линия на Фонда за иновации и Модернизационния фонд също се предоставя финансова подкрепа за необходимия преход в частния сектор. Освен това чрез приемането на Временната рамка за мерки за държавна помощ при кризи и преход за държавна помощ в подкрепа на икономиката след агресията на Русия срещу Украйна, Комисията даде възможност на държавите членки да използват гъвкавостта, предвидена в правилата за държавна помощ, за да подкрепят мерки в сектори, които са ключови за прехода към неутрална по отношение на климата икономика. Въпреки че държавите членки от еврозоната са предприели мерки за подпомагане на секторите, които са най-изложени на енергийната криза, и за подпомагане на екологичния преход, решенията за такива мерки обикновено се вземат на национално равнище, което води до риск от нарушаване на равнопоставените условия на конкуренция на вътрешния пазар. Предложението за STEP е насочено към справяне с нарасналата нужда от публични инвестиции на Съюза в технологии от стратегическо значение, за да се привлекат много по-големи частни инвестиции, и може да помогне за запазването на сближаването и вътрешния пазар. Силните капиталови пазари са от решаващо значение за една приобщаваща, конкурентоспособна и устойчива икономика на еврозоната. Един по-задълбочен съюз на капиталовите пазари ще способства за мобилизиране на необходимото частно финансиране за екологичния и цифровия преход, ще намали фрагментацията и ще подобри достъпа до финансиране. През февруари 2023 г. Европейският съвет призова Съвета и Европейския парламент да ускорят изпълнението на Плана за действие за съюза на капиталовите пазари, като придвижат и финализират работата по законодателните предложения в тази област. През май 2023 г. Еврогрупата си постави за цел до март 2024 г. да постигне споразумение относно областите, които Комисията следва да вземе предвид с цел по-нататъшно задълбочаване на съюза на капиталовите пазари. Като част от работата по ИПС през 2023 г. Комисията внесе пакет с предложения за правна уредба за цифрово евро, състоящ се от предложението за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно статута на евробанкнотите и евромонетите като законно платежно средство, предложението за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно предоставянето на свързани с цифровото евро услуги от доставчици на платежни услуги, учредени в държави членки, чиято валута не е еврото, и за изменение на Регламент (ЕС) 2021/1230 на Европейския парламент и на Съвета и предложението за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно създаването на цифрово евро. Цифровото евро, което ще допълни наличните средства в евро, ще подпомогне цифровизацията на икономиката, както и иновациите в областта на плащанията на дребно, като същевременно ще намали фрагментацията на плащанията в целия Съюз. Ако цифровото евро бъде емитирано, в европейските платежни услуги ще се въведе нова възможност за използване на безрискови пари на централната банка. Това също така ще улесни трансграничните плащания и ще допринесе за укрепването на международната роля на еврото, както и за отворената стратегическа автономност на Съюза.

(10) Въпреки забавянето на динамиката на растеж пазарът на труда остава устойчив. Заетостта продължи да нараства през 2023 г., заедно с работното време, в контекста на недостиг на работна ръка и умения, както и на засилена тенденция на изкуствено поддържане на трудови ресурси от страна на дружествата. Въпреки че като цяло добрите резултати във всички държави членки са широкообхватни, някои групи продължават да са недостатъчно представени на пазара на труда, включително жени, младежи и нискоквалифицирани работници с увреждания. Активните политики по заетостта (заедно с предоставянето на качествено и финансово достъпно образование и грижи в ранна детска възраст, както и дългосрочни грижи) играят ключова роля за увеличаване на участието и подпомагане на предоставянето и придобиването на умения, включително за екологичния и цифровия преход, като оказват положително въздействие върху потенциалния растеж на производството и конкурентоспособността в дългосрочен план. Насърчаването на по-добри условия на труд и допълването на привличането и задържането на таланти в рамките на Съюза, управлението на законната миграция от трети държави и осигуряването на зачитането и прилагането на трудовите и социалните права може да помогнат за справяне с недостига на умения и работна ръка. Държавите членки от еврозоната са издали 664 000 първоначални разрешителни за работа на граждани на трети държави за целите на наемането им на работа през 2022 г., като броят на тези разрешителни почти се е утроил през предходните десет години.

(11) Номиналните заплати се увеличиха през 2022 г. (+ 4,8 %) и през първите месеци на 2023 г. на фона на високата инфлация и свитите пазари на труда. Въпреки че това доведе до частично ограничаване на загубата на покупателна способност, нарастването на номиналните заплати изостана от нарастването на инфлацията (- 3,7 % за реалните заплати през 2022 г.). Вероятно е нарастването на номиналните заплати да бъде голямо през 2023 г. и 2024 г., докато при реалните заплати се очаква умерено увеличение, което ще засили вътрешното търсене. В същото време очакваното увеличаване на заплатите може да повлияе на цените на стоки, при които трудът на национално равнище е голям компонент, като например услугите, въпреки че въздействието върху цените може да бъде смекчено, ако ефектът от предишните увеличения на печалбите за единица продукция бъде преустановен. Ако не бъдат съпроводени от повишаване на производителността, по-високите заплати могат да засегнат също конкурентоспособността, а трайните различия в еврозоната могат, наред с други фактори, да доведат до макроикономически дисбаланси. Поради това, в съответствие с националните практики и като се зачита ролята на социалните партньори, трудовите договори следва адекватно да отразяват промените в еврозоната в допълнение към секторната и националната динамика.

(12) Повишаването на разходите за живот, свързано главно с енергийната криза и произтичащото влошаване на условията на търговия, оказа отрицателно въздействие върху реалните доходи и доведе до значителни социални последици. През 2022 г. цените на жилищата, водата, електроенергията, газа и други горива нараснаха със 17,5 %, на храните и безалкохолните напитки — с 10,5 %, а на транспорта — с 11,2 %. Домакинствата с ниски доходи бяха засегнати негативно от особено големите промени в разходите за живот. Над половината от държавите членки от еврозоната отбелязаха увеличаване на материалните и социалните лишения, както и на енергийната бедност, въпреки промените в номиналните заплати и механизмите за подкрепа. В няколко държави членки увеличението на разходите за живот засегна непропорционално по-възрастните хора и живеещите в селските райони.

(13) Банковият сектор в еврозоната доказа, че е устойчив въпреки различни епизоди на засилени пазарни сътресения. Банковият сектор в еврозоната вече има висока капитализация и е рентабилен, както се потвърждава от стрес тестовете за целия Съюз през 2023 г., извършени от Европейския банков орган, създаден с Регламент (ЕС) № 1093/2010 на Европейския парламент и на Съвета [4]. Наред с въвеждането на по-строги парични и кредитни стандарти, потоците от кредити към частния сектор се забавят значително. В бъдеще съществува риск от влошено качество на активите, ако макроикономическите перспективи се влошат рязко, а лихвените проценти останат високи за продължителен период от време. В същото време секторът на небанковото финансово посредничество може да се окаже уязвим. В контекст на по-строги условия на финансиране своевременното наблюдение на рисковете, проактивното сътрудничество с длъжниците и активното управление на необслужваните заеми ще бъдат важни за поддържане на способността на финансовия сектор да финансира икономиката. Възможно е да възникнат други рискове за финансовите пазари. По-специално по-високите рискови премии в среда на затягане на условията за ликвидност могат да доведат до по-голяма и потенциално хаотична корекция в цените на активите. Продължаващото приспособяване на пазарите на жилищни и търговски имоти също трябва да се следи внимателно. Повишаването на лихвените проценти и влошаването на способността за обслужване на дълга могат да доведат до значителни корекции в цените на недвижимите имоти и да предизвикат финансова нестабилност.

(14) В изявлението от срещата на върха на държавите от еврозоната от март 2023 г. лидерите от еврозоната потвърдиха ангажимента си за приключване на изграждането на банковия съюз в съответствие с изявлението на Еврогрупата от 16 юни 2022 г. В този контекст през април 2023 г. Комисията представи предложение за реформа на уредбата за управление на банкови кризи и за застраховане на депозитите. Целта на предложението е да се установи уредба, подходяща за намиращи се в затруднение банки с всякакъв размер и модел на стопанска дейност, включително по-малки участници, и по този начин да се запази финансовата стабилност, да се сведе до минимум използването на публични средства и да се укрепи доверието на вложителите. Еврогрупата се ангажира впоследствие да направи преглед на състоянието на банковия съюз и да набележи по консенсусен начин евентуални по-нататъшни мерки по отношение на останалите неизпълнени елементи за укрепване и завършване на банковия съюз. В допълнение, ратифицирането на преразгледания Договор за създаване на Европейския механизъм за стабилност, който позволява въвеждането на общ предпазен механизъм в рамките на Единния фонд за преструктуриране, създаден с Регламент (ЕС) № 806/2014 на Европейския парламент и на Съвета [5] ще засили в още по-голяма степен устойчивостта на еврозоната.

[4] Регламент (ЕС) № 1093/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. за създаване на Европейски надзорен орган (Европейски банков орган), за изменение на Решение № 716/2009/ЕО и за отмяна на Решение 2009/78/ЕО на Комисията (ОВ L 331, 15.12.2010 г., стр. 12).

[5] Регламент (ЕС) № 806/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 юли 2014 г. за установяването на еднообразни правила и еднообразна процедура за преструктурирането на кредитни институции и някои инвестиционни посредници в рамките на Единния механизъм за преструктуриране и Единния фонд за преструктуриране и за изменение на Регламент (ЕС) № 1093/2010 (ОВ L 225, 30.7.2014 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/806/oj).

ПРЕПОРЪЧВА на държавите членки от еврозоната да предприемат поотделно, включително чрез изпълнението на своите национални планове за възстановяване и устойчивост, и колективно в рамките на Еврогрупата следните действия през периода 2024 — 2025 г.:

1. Да приемат координирани и разумни фискални политики, за да поддържат дълга на благоразумни равнища, или да предприемат мерки за правдоподобно намаляване на съотношението на публичния дълг към БВП. Въпреки че политиките следва да останат гъвкави с оглед на преобладаващата несигурност, да постигнат цялостна рестриктивна фискална позиция в еврозоната в съответствие със специфичните за всяка държава препоръки на Съвета и по този начин да повишат устойчивостта на публичните финанси и да избегнат подхранването на инфлационния натиск. Да прекратят спешните мерки за енергийна подкрепа възможно най-скоро през 2024 г. и да използват произтичащите от прекратяването спестявания за намаляване на дефицитите. Да разработят фискални стратегии за постигане на разумна средносрочна фискална позиция и да засилят устойчивостта на обслужването на дълга, където е необходимо, чрез целенасочена, диференцирана, постепенна и реалистична консолидация, съчетана с висококачествени публични инвестиции и реформи, по-специално за постигане на по-висок устойчив растеж и повишаване на устойчивостта на еврозоната спрямо бъдещи предизвикателства. Когато е необходимо, да включат в тези стратегии мерки за допълнително повишаване на ефективността и качеството на публичните разходи и за увеличаване на устойчивостта и адекватността на пенсионната и здравната система и на системата за дългосрочни грижи.

2. Да поддържат високо равнище на публични инвестиции, да подкрепят екологичния и цифровия преход, да увеличат производителността, конкурентоспособността и да повишат икономическата и социалната устойчивост. Да гарантират по-нататъшното бързо и ефективно изпълнение на националните планове за възстановяване и устойчивост, в това число на главите за REPowerEU. Да използват пълноценно програмите по политиката на сближаване и да гарантират, че при междинния преглед на програмите по политиката на сближаване се вземат предвид, наред с другото, новите предизвикателства и препоръките, установени в рамките на европейския семестър, и напредъкът в прилагането на Европейския стълб на социалните права, без да се намалява общата амбиция по тях.

3. В съответствие с националните практики и при зачитане на ролята на социалните партньори, да подкрепят промени в заплатите, чрез които се намалява загубата на покупателна способност, особено за хората с ниски доходи, като надлежно отчитат рисковете за инфлацията и динамиката на конкурентоспособността и избягват установяването на трайни различия в рамките на еврозоната. Да насърчават повишаването на квалификацията и преквалификацията, включително за екологичния и цифровия преход. Да прилагат активни политики на пазара на труда за справяне с недостига на работна ръка и умения и за увеличаване на производителността и растежа. Да насърчават по-добри условия на труд за привличане и задържане на работници с цел справяне с недостига на работна ръка. Да предприемат мерки за улесняване на управляваната законна миграция на работници от трети държави в професионални сектори, изпитващи недостиг на кадри, при пълно взаимно допълване с привличането и задържането на таланти от самия Съюза. Да гарантират и укрепват адекватни и устойчиви системи за социална закрила и социално приобщаване. Да осигурят ефективното участие на социалните партньори в изготвянето на политики и да засилват социалния диалог.

4. Да премахнат пречките пред инвестициите, за да намалят широко разпространения недостиг на инвестиции за екологичния и цифровия преход. Да подобрят достъпа до финансиране, по-специално за иновативните дружества и малки и средни предприятия, чрез по-нататъшен напредък в контекста на задълбочаването и укрепването на съюза на капиталовите пазари. Да гарантират, че публичната подкрепа за съответните стратегически сектори е целенасочена, не нарушава равнопоставените условия на конкуренция на вътрешния пазар и е насочена към повишаване на конкурентоспособността на еврозоната и отворената стратегическа автономност на Съюза. Да продължат да укрепват международната роля на еврото и да постигнат допълнителен напредък в работата по цифровото евро.

5. Да запазят макрофинансовата стабилност, да поддържат каналите за кредитиране на икономиката и да избягват риска от финансова фрагментация. Да наблюдават рисковете, свързани с по-строгите финансови условия, по-специално рисковете, свързани с качеството на активите и с потенциалните корекции в цените на активите, включително на пазарите на недвижими имоти. Да наблюдават развитието в банковия сектор и небанковото финансово посредничество, за да предотвратят натрупването на системен риск и отрицателните последици за икономиката. Да завършат изграждането на банковия съюз, като продължат да работят по всички оставащи елементи.

6. По-нататъшните стъпки за задълбочаване на Икономическия и паричен съюз (ИПС) следва да отчитат поуките, извлечени от разработването и прилагането на всеобхватните мерки на икономическата политика на Съюза в отговор на кризата с COVID-19. Напредъкът в задълбочаването на ИПС следва да продължи при пълно зачитане на вътрешния пазар на Съюза и по открит и прозрачен начин спрямо държавите членки извън еврозоната.

Съставено в Люксембург на 12 април 2024 година.

За Съвета

Председател

V. VAN PETEGHEM